

المختصر المفيد للمسلم - أوزبكي

Муслмон учун қисқача фойдали китобча

Тайёрловчи
Муҳаммад Шаҳрий

Islamhouse.com

المحتوى الإسلامي

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٤ هـ

ح

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

باللغات ، جمعية خدمة المحتوى الإسلامي
المختصر المفيد للمسلم - أوزبكي . / جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات - ط١ .. الرياض ، ١٤٤٤ هـ

٥٧ ص ١٤٤ × ٢١ سم

ردمك: ٧-٠٤-٨٤٠٢-٦٠٣-٩٧٨

١- الإسلام - تعليم أ. العنوان

١٤٤٤ / ٨٥١٢

ديوي ٢١٠,٧

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Tel: +966 50 244 7000

info@islamiccontent.org

Riyadh 13245- 2836

www.islamhouse.com

Мусулмон учун қисқача фойдали китобча

Тайёрловчи:

Муҳаммад Шаҳрий

1443 – 2021

Меҳрибон ва раҳмли Аллоҳ номи билан бошлайман

Муқаддима

Оламлар Робби Аллоҳ таолога ҳамду санолар бўлсин. Анбиёларнинг афзали Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо ва у зотнинг аҳли оилаларию асҳобларининг барчасига Аллоҳнинг салавоти ва саломи бўлсин!

Аммо баъд:

Аллоҳнинг инсонга берган энг улуғ неъматини аввало иймон бўлса, сўнгра мана шу иймон тақозосига кўра Ислом аҳкомларига амал қилишдир. Ушбу китобда мусулмон киши Исломни ҳаётига татбиқ эта олишга кучи етадиган даражада динининг усулларини қисқача ўрганади. Китобни ўқиб Робби, дини ва Пайғамбари Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламни кўпроқ танийди. Ҳамда ушбу ўрганганлари орқали Роббига илм ва басират ила ибодат қилишни ўрганади.

БАНДАЛАР ЯРАЛИШИДАГИ ҲИКМАТ

Бандалар улуғ бир вазифа учун яратилган. У ҳам бўлса, ёлғиз ва шериги бўлмаган Аллоҳга сиғинишимиз учундир. Аллоҳ таоло бу ҳақида марҳамат қилган: «Мен жин ва инсни фақат Ўзимга ибодат қилишлари учунгина яратдим».¹ Яъни бандалар фақатгина У Зот учун ибодат қилиши, Унга шерик қўшмасликлари учун яратган. Бизнинг бу дунёдаги ишларимиз ва мақсадларимиз барчаси шу улуғ мақсад атрофида айланади. Аллоҳ таоло айтади: «Наҳотки Бизнинг сизни яратишимиз беҳуда бўлган ва сиз Бизга қайтарилмассиз деб ҳисобласангиз?! Бас, ҳақ подшоҳ Аллоҳ юксақдир. Ҳеч бир илоҳ йўқ. Магар у –карамли Аршнинг Робби бор».²

Роббим Аллоҳ

Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ۲۱]

«Эй одамлар, сизларни ва сиздан олдингиларни яратган Роббингизга ибодат қилинг. Шояд, тақводор бўлсангиз».³

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ الْغَيْبُ وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [الحشر: ۲۲]

«У Аллоҳ Ундан ўзга илоҳ йўқ Зотдир».⁴

¹ «Зориёт» сураси, 56-оят.

² «Муъминун» сураси, 115-116-оятлар.

³ «Бақара» сураси, 21-оят.

⁴ «Ҳашр» сураси, 22-оят.

﴿فَاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَمِنَ الْاَنْعٰمِ اَزْوَاجًا يَدْرٰوْكُمْ

فِيْهِ لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌ وَّهُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ۝۱۱﴾ [الشورى: ۱۱]

«У Зотга ўхшаш ҳеч нарса йўқдир. У Зот ўта эшитгувчи, ўта кўргувчи зотдир».⁵

Аллоҳ менинг Роббим ва барча нарсанинг Роббидир. У подшоҳ, яратувчи, ризқ берувчи ва барча нарсани бошқариб турувчи.

Унинг Ўзи ибодатга лойиқ ва ундан ўзга Робб ва Илоҳ йўқдир.

У Зотнинг Ўзи ва Пайғамбари соллаллоҳу алайҳи ва саллам исбот қилган гўзал исмлари ва олий сифатлари бор. Комилликда ва ҳуснда ғоятда камолотга етгандир. У Зотга ўхшаш ҳеч нарса йўқдир. У Зот ўта эшитгувчи, ўта кўргувчидир.

Гўзал исмларидан:

Ар-Раззоқ, Ар-Роҳман, Ал-Қодийр, Ал-Малик, Ас-Самиъ, Ас-Салом, Ал-Басийр, Ал-Вакийл, Ал-Холиқ, Ал-Латийф, Ал-Кафий ва Ал-Ғофур.

Аллоҳ таолонинг исмларининг маънолари:

Ар-Раззоқ – бандаларнинг баданлари ва қалблари муҳтож бўлган ризқни Ўз кафиллигига олган Зотдир.

Ар-Роҳман – барча нарсани улуғ ва кенг раҳмати билан қамраб олган.

Ал-Қодир – ожизлик ва бўшашишлик етмайдиган комил қудрат эгаси.

⁵ «Шуро» сураси, 11-оят.

Ал-Малик – улуғлик, енгилмаслик ва барча нарсани бошқариб туриш сифати билан сифатланган Зотдир. Барча нарсанинг подшоҳи, уларни бошқариб турувчи.

Ас-Самиъ – хоҳ яширин, хоҳ ошкора овоз бўлсин – барчасини эшитиб турувчи. Бандаларининг ўтинчу дуоларини эшитувчи.

Ас-Салом – барча нуқсон, офату айблардан саломат.

Ал-Басир – ҳамма нарсани кўриб турувчи, у қанчалик кичик-майда бўлмасин – барибир кўрувчидир. Ва яна узоқни кўра билувчи, ҳамма нарсадан хабардор ва барча нарсанинг ичини билувчидир.

Ал-Вакил – махлуқотларининг ризқини Ўз кафиллигига олган Зот, уларга манфаат берадиган нарсаларни тайёрлаб берувчи. У Зот ўз дўсту авлиёларининг ишларини енгиллаштириб, Ўзи ўнглаб туради.

Ал-Холиқ – нарсаларни йўқдан бор қилувчи ва уларни мисли кўринмагандай ихтиро қилувчи.

Ал-Латиф – бандаларини икром қилувчи ва уларга раҳм қилиб сўраганларини бергувчи.

Ал-Кафий – бандалари муҳтож барча нарсага Унинг Ўзи етарлидир. Унинг ёрдами бандаларига етарли бўлади. Унинг Ўзи бўлса, банданинг бошқаларга эҳтиёжи қолмайди.

Ал-Ғофур – бандаларини қилган гуноҳларидан сақлагувчи, қилган гуноҳлари сабабли жазоламайди.

Пайғамбарим Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам

Аллоҳ таоло айтади:

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ

رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: 128]

«Батаҳқиқ, сизларга ўзингиздан бўлган, сизнинг машаққат чекишингиз унинг учун оғир бўлган, сизнинг (саодатга етишингизга) ташна, мўминларга марҳаматли, меҳрибон бўлган Пайғамбар келди».⁶

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: 107]

«Биз сизни оламларга фақат раҳмат қилиб юбордик».⁷

Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам раҳмат ва ҳидоятга бошловчидирлар

У зот – Муҳаммад ибн Абдуллоҳ ибн Ҳишомдир. Ҳошим Қурайш қабиласидан. Қурайш қабиласи араб миллатидандир.

Оналари: Омина бинт Ваҳб. Эмизувчилари: Ҳалима Саъдия. Ҳаётлари давомида ўн битта аёлга уйланганлар. Вафот чоғларида тўққизта аёллари бор эди.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг еттита болалари бўлган, улардан учтаси ўғил ва тўрттаси қиз бўлган. Ўғилларининг исми: Қосим, Абдуллоҳ ва Иброҳим. Қизларининг исми эса: Зайнаб, Руқайя, Умму Кулсум ва Фотима.

⁶ «Тавба» сураси, 128-оят.

⁷ «Анбиё» сураси, 107-оят.

Буюрган нарсаларида итоат қилиш, нима ҳақида хабар берган бўлсалар, тасдиқлаш, нимадан қайтарган ва тийган бўлса, қайтиш ва тийилиш ва, шу билан бирга, Аллоҳга фақат у зот кўрсатгандай ибодат қилиш вожибдир.

У зотнинг ва ўтган пайғамбарларнинг барчасининг рисолати шериксиз, ёлғиз Аллоҳ таолога даъват қилишдир. Аллоҳ таоло айтади: «Сиздан илгари юборган ҳар бир Пайғамбарга: «Албатта, Мендан ўзга ибодатга сазовор илоҳ йўқ. Бас, Менга ибодат қилинг», – деб ваҳий қилганмиз».⁸

Аллоҳ таоло айтгандай Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам пайғамбарларнинг охиргисидирлар: «Муҳаммад сизлардан бирон эркакнинг отаси бўлган эмас. Лекин Аллоҳнинг Расули ва Набийларнинг сўнгисидир. Аллоҳ ҳар бир нарсани ўта билгувчидир».⁹

Аллоҳ таоло у зотни Ислом дини билан жамики инсонларга юборди. Аллоҳ таоло айтади: «Биз сизни барча одамларга фақат хушxabарчи ва огоҳлантиргувчи қилиб юбордик. Лекин одамларнинг кўплари билмаслар».¹⁰

Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва салламнинг ҳар бир мусулмон устида улуғ ҳуқуқлари бор. Улардан:

1. У зотнинг нубувватларига ва у зот олиб келган улуғ шариат нуқсону камчиликлардан тоза эканига иймон келтириш ва тасдиқлаш. У зот буюрган нарсаларга итоат қилиш ва эргашиш. Аллоҳ таоло

⁸ «Анбиё» сураси, 25-оят.

⁹ «Аҳзоб» сураси, 40-оят.

¹⁰ «Сабаъ» сураси, 28-оят.

айтади: «Ва у (сизларга келтираётган Қуръонни) ўз ҳавойи хоҳиши билан сўзламас. У (Қуръон) фақат (Аллоҳ томонидан Пайғамбарга) ваҳий қилинаётган (туширилаётган) бир ваҳийдир».¹¹

2. У зотни севиш – у зотни ўз нафси, боласи ва жамики махлуқотлардан кўпроқ севиш. Бундай севиш инсонни у зотга итоат қилишга ва у зотнинг суннатларига эргашилшга, буюрган нарсаларини қилиб, қайтарганларидан қайтишга етаклайди.

3. У зотни ҳурмат қилиш, у зотга ёрдам бериш ва у зотни улуғлаш.

4. У зот соллаллоҳу алайҳи ва салламга салавот айтиш, яъни у зотни мақташ ва Аллоҳ таолодан у зотнинг қадрини олий қилишини, янада улуғ ва шарафли қилишини сўраш. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким менга битта салавот айтса, Аллоҳ унга ўнта салавот айтади», – деганлар.¹²

5. У зотнинг ҳақларида ғулувга кетиб қолмаслик керак. Аллоҳ таоло у зотга берган манзилатдан юқорига кўтариб юбормаслик керак. Дарҳақиқат, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам бу нарсадан жуда қаттиқ қайтарганлар. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Мени насоролар Марямнинг ўғлини учиргандай учириб юборманглар. Дарҳақиқат, мен Аллоҳнинг бандасиман. Аллоҳнинг бандаси ва пайғамбари денглар!» – дедилар.

¹¹ «Нажм» сураси, 3-4-оятлар.

¹² Муслим ривояти.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг сифатларидан:

Тўғрисўз, раҳмдил, ҳалим, сабрли, шижоатли, сахий, хулқи чиройли, адолатли, тавозели ва кечиримлидирлар.

Қуръони карим Роббимнинг сўзидир

Аллоҳ таоло айтади:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا﴾ [النساء: ١٧٤]

«Эй одамлар! Сизга Роббингиздан бурҳон келди ва сизга аниқ нурни нозил қилдик».¹³

Қуръони карим Аллоҳ таолонинг ҳақиқий каломидир. Ва Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам инсонларни зулматлардан нурга чиқаришлари ва сиротул мустақимга йўллашлари учун Аллоҳ таоло Қуръонни у зотга нозил қилди. Ким уни ўқиса, улуғ савобларга эришади. Ким у кўрсатган йўлда юрса, тўғри йўлдан юрган бўлади. Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтадилар: «Ким Аллоҳнинг китобидан бир ҳарф ўқиса, унга бир ҳасана ёзилади. Ўша ҳасана ўн баробар зиёда қилинади. Мен: «Алиф. Лам. Миим»ни бир ҳарф демайман, балки «алиф» бир ҳарф, «лам» бир ҳарф ва «миим» бир ҳарфдир».¹⁴

Аллоҳ таоло Қуръони каримни ўзгартириш ва алмаштиришдан сақлаб қўйди. Ва уни қиёматгача турадиган абадий мўъжиза-оят қилиб қўйди. Аллоҳ

¹³ «Нисо» сураси, 174-оят.

¹⁴ Термизий ривояти.

таоло айтади: «Албатта, зикрни Биз нозил қилдик ва албатта, уни Биз муҳофаза қилурмиз».¹⁵

Қуръон ўзгартирилган ёки камайтирилган деб даъво қилган киши Аллоҳни ва У Зотнинг пайғамбарини ёлғончига чиқарган бўлади. Ва у бу гапи билан Ислом миллатидан чиқади.

Қуръони карим ундан олдинги китоблар ўз ичига олган нарсаларни ўз ичига олгандир. Унга қўшимча илоҳий талабларни, нафис-чиройли ахлоқларни ўз ичига олгандир. Бундан олдинги китоблардаги ҳақ нарсаларни тасдиқлаб келгандир. Ҳозирги замонда улуғланиши, эргашилиши ва унга амал қилиниши керак бўлган Аллоҳнинг ҳузуридан келган ундан бошқа муқаддас китоб йўқдир.

Диним Ислом

Дин мартабалари учта. Улар: Ислом, иймон ва эҳсондир.

Биринчи мартаба: Ислом

Ислом Аллоҳ таолони ягона деб Унга таслим бўлиш ва У Зотга итоат билан эргашиш, шу билан бирга, ширк ва унинг аҳлидан тозаланишдир.

Ислом арконлари

Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам айтадилар: «Ислом беш устун устига қурилган, Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ ва Муҳаммад соллalloҳу алайҳи ва саллам У Зотнинг Расули деб гувоҳлик бериш, намозни тўқис адо қилиш, закотни бериш,

¹⁵ «Ҳижр» сураси, 9-оят. Оятда айтилган «зикр»дан мурод Қуръондир.

рамазон рўзасини тутиш ва Аллоҳнинг уйига ҳаж қилиб боришдир». ¹⁶

Ислом арконлари – бу ҳар бир мусулмон амал қилиши керак бўлган ибодатлардир. Инсон бу нарсаларнинг вожиблигини эътиқод қилиб, уларни бажармагунча, унинг исломи тўғри бўлмайди. Чунки Ислом дини ана ўша арконлар – устунлар устига қурилгандир. Устунларсиз уй турмагандай ислом ҳам тиккаланмайди.

Бу устунлар қуйидагилардир:

Биринчи устун: Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ ва Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам У Зотнинг пайғамбари деб гувоҳлик бериш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ﴾ [محمد: ١٩]

«Бас, билгин: Аллоҳдан ўзга ибодатга сазовор зот йўқ. ¹⁷

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ١٢٨]

«Батаҳқиқ, сизларга ўзингиздан бўлган, сизнинг машаққат чекишингиз унинг учун оғир бўлган, сизнинг (саодатга етишингизга) ташна, мўминларга марҳаматли, меҳрибон бўлган Пайғамбар келди». ¹⁸

¹⁶ Муттафақун алайҳи.

¹⁷ «Муҳаммад» сураси, 19-оят.

¹⁸ «Тавба» сураси, 128-оят.

«Лаа илааха иллаллоҳ» сўзининг маъноси «Аллоҳдан бошқа сиғинишга лойиқ зот йўқдир» деганидир.

Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам Аллоҳнинг элчиси дегани эса у зотга буюрган нарсаларида итоат қилиш, хабар берган нарсаларини тасдиқлаш, қайтарган ва тийган нарсаларидан қайтиш ва тийилиш ҳамда Аллоҳ таолога у зот кўрсатгандайгина ибодат қилиш демақдир.

Иккинчи устун: намозни тўқис адо қилиш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ...﴾ [البقرة: ۱۱۰]

«Намозни тўқис адо қилинг».¹⁹

Намозни тўқис адо қилиш Аллоҳ таоло буюргандай ва Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ўргатганларидай бажариш билан бўлади.

Учинчи рукн: закот бериш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿... وَعَاتُوا الزَّكَاةَ...﴾ [البقرة: ۱۱۰]

«Закотни беринг».²⁰

Аллоҳ таоло закотни мусулмоннинг иймонини синаш ва банда Аллоҳ унга берган мол-дунё неъматига шуқр қилиши ҳамда фақирлару муҳтожларга ёрдам бериши учун фарз қилди.

Закотни бериш закот олишга ҳаққи бор инсонга бериш билан бўлади.

¹⁹ «Бақара» сураси, 110-оят.

²⁰ «Бақара» сураси, 110-оят.

Кишининг моли маълум бир миқдорга етса, унга закот чиқариш вожиб бўлади. Уни Аллоҳ таоло Қуръонда зикр қилгандай саккиз хил турдаги инсонларга беради. Масалан, уларнинг орасида фақирлар ҳамда мискинлар ҳам бор.

Закот беришда инсоф қилиш, меҳрибонлик, хайрихоҳлик, молни ва ахлоқни турли ёмон нарсалардан тозалаш бордир. Шу билан бирга, фақиру мискинлар ҳам рози бўладилар. Мусулмон жамиятида биродарлик ва ака-укалик ҳис-туйғулари янада кучаяди. Чунки мусулмон киши уни ўзи рози бўлиб, хурсанд бўлиб, бошқа бировни хурсанд қилиш учун закот беради.

Закотнинг миқдори: сақлаб қўйилган молнинг 2.5% и. Сақланган бойлик кумуш ёки олтин, ёки қоғоз пуллар, ёки тижорат, олди-сотти учун бўлган буюмлар бўлиши мумкин. Закотнинг шартларидан: муайян миқдорга етган бўлиши ва шу миқдордаги пул унда бир йил давомида сақланган бўлиши керак.

Ва яна туя, қўй ва мол каби уй ҳайвонларидан маълум миқдорига эга бўлган инсон ҳам закот бериши вожибдир. Йилнинг аксар қисмида эгаси ўзининг чўпидан бермаган, балки у ёқ-бу ёқда ўсган чўплардан еган бўлиши керак.

Ва, шу билан бирга, «Рикоз» ердан чиққан бойликдан ҳам закот чиқариши керак. Рикоз жоҳилият вақтида кўмилган бойликдир.

Ва яна дон-уруғ, мева-чевалар ва бошқа ер бойликлари ҳам ўз миқдорига етса, закот бериш вожибдир.

Тўртинчи устун: Рамазон ойи рўзасини тутиш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ ۝۱۸۳﴾ [البقرة: ۱۸۳]

«Эй иймон келтирганлар! Сизлардан аввалгиларга фарз қилинганидек, сизларга ҳам рўза фарз қилинди. Шояд, тақводор бўлсангиз».²¹

Рамазон ойи ҳижрий тақвимда йилнинг тўққизинчи ойдир. Бу ой мусулмонлар наздида улуғ ойдир. Йилнинг бошқа ойларида у ойнинг ўзгача фазилати бордир. Ва у ойда рўза тутиш Ислом арконларидандир.

Рамазон рўзаси бу Рамазон ойнининг кунларида кун чиққанидан то кун ботгунча таомдан, ичимликдан, жимо қилишдан ва яна бошқа рўзани бузадиган нарсалардан ўзини тийишдир.

Бешинчи устун: Аллоҳ таолонинг уйига ҳаж қилиб бориш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا بُرَّهِنَ اللَّهُ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا ۗ وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ

مِّنْ أَسْطِطَاعٍ ۖ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۗ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ۙ﴾ [آل عمران: 97]

«Одамлардан йўлини топганларига Аллоҳ учун байтни ҳаж қилмоқ бурчдир. Кимки куфр келтирса, Аллоҳ одамлардан беҳожатдир».²²

²¹ «Бақара» сураси, 183-оят.

²² «Оли Имрон» сураси, 97-оят.

Ҳаж қодир бўлган мусулмон учун ҳаёти давомида бир марта вожиб бўлади. Ҳаж маълум вақтда, маълум ибодатларни бажариш учун Маккаи мукаррамага муқаддас масжидни қасд қилиб боришдир. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва саллам ва яна бошқа пайғамбарлар ҳаж қилишган. Аллоҳ таоло Иброҳим алайҳиссаломга Маккага инсонларни ҳаж қилишлари учун чақириб, нидо қилишга буюрган. Аллоҳ таоло бу ҳақида хабар бериб шундай дейди:

﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ

عَمِيقٍ ۚ﴾ [الحج: ۲۷]

«Одамларни ҳажга чақир, улар сен томон пиёда, узоқ-узоқ йўллардан юриб, озиган уловлар устида келсинлар».²³

Иккинчи мартаба: иймон

Иймон бу иқрор бўлиш, чин дилдан тасдиқлаш, Аллоҳ ва унинг Расули соллаллоҳу алайҳи ва саллам нимага иймон келтиришга буюрган бўлса, шу нарсаларга ишонишдир. Албатта, бунга зоҳиран (ташқи) ва ботинан (ички) бўйсинишдир. Ва яна иймоннинг маъноларидан қалбан тасдиқлашдир. Қалб билан тасдиқлаш, бадан ва қалб билан қилинадиган амалларни ўз ичига олади. Ва иймон динга тўлиқ амал қилишни тақозо қилади. Яъни динга тўлиқ амал қилган инсон иймонли бўла олади. Иймон Аллоҳга итоат қилиш билан зиёда бўлади ва У Зотга осий бўлиш билан сусаяди.

²³ «Ҳаж» сураси, 27-оят.

Иймон арконлари

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва саллам иймон ҳақида сўралганларида: «Аллоҳга, фаришталарига, китобларига, пайғамбарларига, қиёмат кунига ва тақдирнинг яхшисию ёмонига иймон келтиришдир», – деганлар.

Иймон арконлари ҳар бир мусулмондан талаб қилинган қалб ибодатларидир. Кишининг исломи шу нарсаларга иймон келтирмаса ва шулар тақозо қилган амалларга амал қилмаса, қабул бўлмайди. Шунинг учун ҳам бу нарсалар иймон арконлари, яъни устунлари деб аталди. Ислом ва иймон арконларининг ўртасидаги фарқ шундан иборатки, Ислом арконлари икки шаҳодатни нутқ қилиш, намоз, закот каби ташқи аъзолар билан бажариладиган амаллар бўлса, иймон арконлари инсон қалби билан бажарадиган амаллардир. Яъни Аллоҳга, фаришталарига, китобларига, пайғамбарларига ишониш, иймон келтириш каби.

Биринчи рукн: Аллоҳга иймон келтириш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ...﴾ [النور: ٦٢]

«Албатта, мўминлар Аллоҳга иймон келтирган кишилардир».²⁴

Аллоҳнинг мавжуд эканлигига, ягона Робб, Илоҳ ва исм-сифатлари фақат унга хос эканлигига иймон келтирамиз. Аллоҳга иймон келтириш қуйидагиларни ўз ичига олади:

²⁴ «Нур» сураси, 62-оят.

– Аллоҳ субҳонаҳу ва таолонинг мавжуд эканлигига ишониш, иймон келтириш;

– Аллоҳни ягона Робб деб иймон келтириш, яъни Аллоҳни Ўзига хос ишларида Уни яққалаш, Унинг Ўзигина ҳамма нарсанинг подшоҳи, барча нарсанинг яратувчиси, ризқ берувчиси ва ишларни бошқариб турувчиси деб иймон келтиришдир;

– Аллоҳ субҳонаҳу ва таолони ягона илоҳ деб ишониш, иймон келтириш. У Зотнинг Ўзигина ибодатга ҳақли, қилинаётган ибодатларнинг бирортасида У шерикка муҳтож эмасдир. Масалан, инсон намоз, дуо, закот, сўйиш, ёрдам сўраш, паноҳ сўраш ва яна бошқа ибодатларни қилаётганда Аллоҳ таоло ҳеч қандай шерикка муҳтож эмасдир.

– Аллоҳ ва У Зотнинг пайғамбари атаган исм-сифатлар билан Аллоҳни аташ ва сифатлаш, Аллоҳ ва Расули У Зотдан нимани қайтарган бўлса, яъни баъзи сифатлар билан сифатлашдан ё аташдан қайтарган бўлса, қайтишдир. Албатта, Аллоҳ таолонинг исм-сифатлари энг етук камолотга етган ва энг гўзал исм-сифатлардир. Ҳамда У Зотга ўхшаш ҳеч нарса йўқдир. У Зот ўта эшитгувчи, ўта кўргувчидир.

Иккинчи рукн: Фаришталарга иймон келтириш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِيَّ أَجْنَحَةٍ مَّتَنَّى وَثُلُثَ

وَرُبْعٍ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [فاطر: ١]

«Ҳамду сано осмонлару ерни йўқдан бор қилган, фаришталарни икки, уч, тўрт қанотли элчилар қилган Аллоҳга бўлсин. У Зот махлуқотларда нимани хоҳласа,

зиёда қиладир. Албатта, Аллоҳ ҳар бир нарсага қодирдир».²⁵

Ва фаришталар ғайб олами, улар Аллоҳнинг нурдан яратилган бандалари ва уларни Аллоҳ итоатгўй, ҳамиша Ўзига сиғинувчи қилиб қўйганлигига иймон келтирамыз.

Улар улуғ махлуқотлардир. Уларнинг сонларини ва қувватларини Аллоҳдан бошқа ҳеч ким билмайди. Уларнинг ҳар бирининг исми, сифати ва Аллоҳ хослаган вазифалари бор. Масалан, Жаброил алайҳиссалом Аллоҳ таолонинг ҳузуридан пайғамбарларига ваҳий олиб тушувчи фариштадир.

Учинчи рукн: Китобларга иймон келтириш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿قُولُوا ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا مِن رَّبِّنَا وَمَا نُنزِلُ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ وَإِذْ يَسُخِّرُ الْبَلَدَاتِ وَالْعَرَبِ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُّسْلِمُونَ﴾ [البقرة: 136]

«Айтинглар: «Аллоҳга ва бизга туширилган нарсага, Иброҳим, Исмоил, Исҳоқ, Яъқуб, асботларга туширилган нарсага, Мусо ва Ийсога берилган нарсага ва Пайғамбарларга Роббларидан берилган нарсага иймон келтирдик. Уларнинг орасидан бирортасини фарқламаймиз ва биз Унга мусулмонлармыз».²⁶

Аллоҳ таоло пайғамбарларига китоблар туширган деб иймон келтирамыз. Оламларга ҳужжат ва амал

²⁵ «Фотир» сураси, 1-оят.

²⁶ «Бақара» сураси, 136-оят.

қилмоқчи бўлганларга далил бўлиши учун туширгандир.

Пайғамбарлар бу китоблар билан инсонларга ҳикматни ўргатадилар ва уларни гуноҳу бошқа ёмон нарсалардан тозалайдилар.

Аллоҳ таоло пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламни оламларга пайғамбар қилиб юбориш ила бундан олдинги барча шариатларни амалдан қолдирди. Ҳамда Қуръони карим билан бошқа илоҳий китобларнинг ҳукмини бекор қилди, Қуръонни уларнинг устидан назоратчи, гувоҳ қилиб қўйди.

Аллоҳ таоло уни ҳар қандай ўзгартиришдан сақлашни Ўз зиммасига олди. Бу ҳақида айтилади:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9]

«Албатта, зикрни Биз нозил қилдик ва, албатта, уни Биз муҳофаза қилурмиз».²⁷

Чунки Қуръон Аллоҳнинг инсонларга туширган охирги китобидир, пайғамбари Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам охирги пайғамбар ва Ислом дини Аллоҳ таоло қиёматгача яшайдиган инсонлардан қабул қиладиган ягона диндир.

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ

بَعِيًا بَيْنَهُمْ ۖ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [آل عمران: 19]

«Албатта, Аллоҳнинг ҳузуридаги дин Исломдир».²⁸

Аллоҳ таоло ўз китоби Қуръони каримда зикр қилган осмондан тушган китоблар қуйидагилардир:

²⁷ «Ҳижр» сураси, 9-оят. Оятда айтилган «зикр»дан мурод Қуръондир.

²⁸ «Наҳл» сураси, 19-оят.

Қуръони карим – Аллоҳ таоло Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламга туширган китоб.

Таврот – Аллоҳ таоло Мусо алайҳиссаломга туширган китоб.

Инжил – Аллоҳ таоло Исо алайҳиссаломга туширган китоб.

Забур – бу китобни Аллоҳ таоло пайғамбари Довуд алайҳиссаломга туширган.

Иброҳим алайҳиссаломнинг саҳифалари – Аллоҳ таоло Пайғамбари Иброҳим алайҳиссаломга туширган саҳифалар.

Тўртинчи рукн: Пайғамбарларга иймон келтириш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ...﴾ [النحل: 36]

«Батаҳқиқ, Биз ҳар бир умматга: «Аллоҳга ибодат қилинг ва тоғутдан четланинг», – деб Пайғамбар юборганмиз».²⁹

Аллоҳ таоло бандаларига уларни ёлғиз Ўзига ибодат қилишга даъват қилишлари учун пайғамбарлар юборганига иймон келтирамиз. Ва у пайғамбарлар инсонларни Аллоҳга иймон келтириб, ундан бошқа нарсаларга куфр келтиришга чақириб.

Уларнинг барчаси инсон, эркак киши ва Аллоҳнинг бандаларидир. Улар тақво эгалари, омонатдор, тўғри йўлда юриб, бошқаларни ҳидоятга чақирувчидирлар, уларни Аллоҳ таоло ҳар хил мўъжизалар билан

²⁹ «Наҳл» сураси, 36-оят.

қувватлаган ва улар Аллоҳ ваҳий қилган барча нарсани етказишган, уларнинг барчаси ҳақ устида, очиқ-ойдин ҳидоятда бўлишгандирлар.

Биринчи пайғамбардан охиргисигача – барчалари диннинг асли – тавҳидга чақиришган. Тавҳид ёлғиз Аллоҳга ибодат қилиб унга ширк қилмасликдир.

Бешинчи руkn: Қиёмат кунига иймон келтириш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ

حَدِيثًا ۸۷﴾ [النساء: ۸۷]

«Аллоҳдан ўзга ибодатга сазовор зот йўқ. У сизларни қоим бўлишида ҳеч шубҳа йўқ қиёмат кунига, албатта, жамлар. Ким Аллоҳдан кўра ростгўйроқ?!»³⁰

Қиёмат кунига иймон келтирамиз. У кунларнинг охиргиси бўлмиш, ундан кейин кун йўқ бўлган кундир. Ҳамда Аллоҳ таоло китобида ва Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи ва саллам ҳадисларида хабар берган киёматга тегишли бўлган барча нарсага иймон келтирамиз. Инсоннинг ўлими, қайта тирилиш, шафоат, тарози, ҳисоб-китоб, дўзаху жаннат шулар жумласидандир.

Олтинчи руkn: Қадарнинг яхшию ёмонига иймон келтириш.

Аллоҳ таоло айтади:

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ۚ﴾ [القمر: ۴۹]

³⁰ «Нисо» сураси, 87-оят.

«Албатта, Биз ҳар нарсани ўлчов билан яратдик». ³¹

Тақдирнинг яхшию ва ёмонига, барчасини Аллоҳ таоло жамики мавжудотлар яратилишидан олдин Ўзининг азалий илми билан битиб қўйганига, содир бўлаётган барча ҳодисалар фақатгина Аллоҳнинг илми ва тақдири билан бўлишига ва инсонда танлаш ҳуқуқи борлигига ҳамда унинг хоҳиши Аллоҳ таолонинг хоҳишидан кейинлигига иймон келтирамиз.

Қазои қадарга иймон келтириш тўрт босқичдан иборатдир. Улар:

Биринчиси: Аллоҳ таолонинг барча нарсаларни ўз илми ила ўраб олганига иймон келтириш.

Иккинчиси: Аллоҳ таолонинг қиёматга қадар содир бўлажак барча нарсаларни ёзиб қўйганига иймон келтириш.

Учинчиси: Аллоҳ таолонинг иродаси ҳамда У Зот тамомий қудрат соҳиби эканига ва Аллоҳ хоҳлаган нарса бўлишига, хоҳламаган нарса бўлмаслигига иймон келтириш.

Тўртинчиси: Аллоҳ таоло барча нарсаларнинг яратувчиси ва яратишида шериги йўқ бўлган Зотлигига иймон келтириш.

Учинчи мартаба: эҳсон

Эҳсон Аллоҳ таолони кўриб тургандек ибодат қилишдир. Гарчи сен У зотни кўрмасанг ҳам У Зот сени кўриб турур.

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ [النحل: ۱۲۸]

³¹ «Қамар» сураси, 49-оят.

«Зотан, Аллоҳ тақводор бўлган ва чиройли амаллар қилгучи зотлар билан биргадир».³²

ПОКЛИК

Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ [البقرة: ٢٢٢]

«Албатта, Аллоҳ тавба қилгувчиларни ва ўзларини мудом пок тутгучиларни севади».³³

Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам дедилар: «Кимда ким мен таҳорат олганим каби таҳорат олса, сўнгра ихлос ва хушуъ билан икки ракаат намоз ўқиса, унинг олдинги ва кейинги гуноҳлари кечирилу».³⁴

Ислом динида намознинг мақоми буюклиги сабабидан Аллоҳ таоло намоздан олдин покланишга буюрди ва намознинг тўғри булиши учун шарт қилди. Тозалик (таҳорат) намознинг калитидир. Унинг фазилатини ҳис қилиш қалбни намозни адо қилишга чорлайди. Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам айтадилар: «Поклик (таҳорат) иймоннинг ярми. «Алҳамдулиллаҳ» (деб Аллоҳга ҳамд айтиш Қиёмат куни) мезонни(амал тарозисини) тўлдиради. «Субҳаналлоҳи вал ҳамдулиллаҳи» (деб Аллоҳга тасбеҳ ва ҳамдни бир жумлада жамлаб – Уни айбу нуқсонлардан поклаб, шаънига мақтов айтиш савоби улуғлиги жиҳатидан) осмонлару ер орасини тўлдиради. Намоз (дунё ва охиратда) нур, садақа (кишининг нафси мол-дунёни яхши кўрса-да, иймони ундан устун

³² «Наҳл» сураси, 128-оят.

³³ «Бақара» сураси, 222-оят.

³⁴ Бухорий ривояти.

эканлигига) ҳужжат, сабр зиёдир (унда ёруғлик ҳам, харорат-машаққат ҳам бор; мусибатларга сабр қилиш машаққат, лекин унинг ортидан, албатта, ёруғлик келади). Қуръон (агар унга амал қилсанг,) сенинг фойданга ёки (амал қилмайдиган бўлсанг,) зараринга (воситадир). Барча инсонлар эрталабдан ҳаракатга тушиб, нафсини (хайрли амаллар қилиб Аллоҳга ёхуд бузуқ ишлар билан шайтонга) сотади – ё уни (дўзахдан) озод қилади, ё (дўзахга ташлаб) ҳалок қилади».³⁵

Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам дедилар: «Ким таҳорат олса ва таҳоратини мукаммал қилса, жасадидан хатолари чиқади, токи уларнинг охири тирноқлари остидан чиқиб кетади».³⁶

Банда Роббига жисмоний тозалик бўлган таҳорат билан ҳамда маънавий тозалик бўлган ихлос билан Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва салламга эргашган ҳолатда юзланади.

Қуйидаги амаллар учун таҳоратли бўлиш керак:

1. Ҳар қандай намоз учун: хоҳ фарз бўлсин, хоҳ нафл.
2. Каъбани тавоф қилиш учун.
3. Қуръони каримни ушлаш учун.

Таҳорат ва ғуслни тоза сув билан оламиз.

Тоза сув: осмондан ёғиб тушган (ёмғир, қор) ёки ердан отилиб чиққан (булоқ, қудуқ), ўзининг аслий хилқатида қолган ва уч сифати(ранги, таъми, ҳиди)дан бирортаси ўзгармаган сувдир.

³⁵ Муслим ривояти.

³⁶ Муслим ривояти.

Таҳорат

Таҳорат амаллари ва тартиби қуйидагичадир:

1. Ният. Ниятнинг ўрни қалб ҳисобланади. Ният қалбнинг Аллоҳ таолога қурбат ҳосил қилиш учун ибодатга қилган азмидир.

2. «Бисмиллаҳ»ни айтиш.

3. Икки кафтни уч маротаба ювиш.

4. Оғизни уч маротаба чайқаш.

Оғизни чайқаш – оғизга сув олиб, сўнгра уни оғизнинг ичида айлантириб, чиқариб юбориш.

5. Бурунга суқ олиш ва чиқариб юбориш. Сувни ўнг қўлимиз билан оламиз ва бурнимизнинг энг ички қисмига қадар тортамыз. Сўнгра уни чап қўлимиз билан чиқариб ташлаймыз.

6. Юзни уч маротаба ювиш.

Юзнинг ювилиш керак бўлган миқдори:

Араб тилида юз деб инсон юзма-юз келганда (юзидан) кўринадиган ўринга айтилади. Унинг кенгликдаги миқдори бир қулоқдан иккинчи қулоққача бўлган жойдир. Узунликдаги миқдори эса соч чиққан жойдан жағнинг охиригача бўлган жойдир.

Юзни ювишда юздаги барча майда тукларни ва баёз³⁷ ва изорни³⁸ ҳам ювади.

Юзни ювишда қуюқ соқолни ҳам яхшилаб ювиш керак.

7. Қўлларни бармоқ учларидан тортиб тирсак билан қўшиб уч марта ювиш. Бунда тирсаклар ҳам ювилиши керак бўлган аъзолар ҳисобланади.

³⁷ Баёз – соқол ўсиб чиққан жой ва қулоқ оралиғи.

³⁸ Изор – юзнинг қулоққача бўлган атрофлари.

8. Бошга қулоқлар билан биргалиқда тўлиқ масҳ тортиш.

Масҳни бошнинг олди қисмидан бошлаб орқаси томон тортади ҳамда бошлаган жойига қайтариб олиб келади. Кўрсаткич бармоқларини қулоқнинг ичига киргизади ҳамда бош бармоқларини қулоқларининг орқасига қилади. Шундай қилиб, қулоқларнинг усти ҳам, ичи ҳам тозаланади.

9. Оёқларининг бармоқларидан тортиб тўпиғига қадар уч маротаба ювади. Тўпиқ ҳам ювилишлиги керак бўлган аъзолардандир. Тўпиқ – болдирнинг остидан шишиб чиққан суяк.

10. Таҳоратни тамомлагандан сўнг **«Ашҳаду ан лаа илаҳа иллаллоҳ ва ашҳаду анна Муҳаммадан абдуҳу ва расулуҳ. Аллоҳуммажъални минат-таввабина важъални минал мутатоҳҳириин»** дейиши суннат ҳисобланади. Чунки Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Кимки мукамал таҳорат олса ва «Гувоҳлик бераманки, Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ ва Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам Унинг бандаси ва Расулидир. Аллоҳим, мени тавба қилувчи ва покланувчилардан қил», деб айтса, жаннатнинг саккиз эшиги очилур ва у хоҳлаган эшигидан кирур», – деб айтганлар.

Таҳорат қуйидаги амаллар сабабли бузилади:

1. Орқа ёки олд томондан чиққан барча нарсалар: сийдик, ахлат, маний ва мазий сингари.

2. Қаттиқ уйқу, ҳушдан кетиш, мастлик ёки жиннилик каби ақлдан оздирадиган нарсалар.

3. Ғуслни вожиб қиладиган барча нарсалар, жумладан, жанобат, ҳайз кўриш ва нифос.

Киши ҳожатдан сўнг авратини нажосатни кетказадиган даражада тоза сув билан ёки тоза сувдан бошқа жоиз нарсалар (тош, варақ ёки мато) билан уч маротаба тозалаши лозим бўлади.

Маҳси ва пайпоққа масҳ тортиш

Маҳси ёки пайпоққа масҳ тортиш қуйидаги шартлар орқали жоиз бўлади:

1. Маҳси ёки пайпоқ таҳорат устига кийилган бўлиши.

2. Маҳси ёки пайпоқ нажосатдан холи бўлиши.

3. Масҳ тортиш белгиланган жоиз муддат ичида бўлиши.

4. Масҳ тортилаётган маҳси ёки пайпоқ ҳалол бўлиши. Агар ўғирланган ёки зулм билан тортиб олинган бўлса, жоиз эмас.

Маҳси – киши оёғига киядиган жилддан ясалган оёқ кийим. Бунинг мисолига ҳозирги кундаги оёқни ёпадиган оёқ кийимлар туркумлари ҳам киради. Пайпоқ – инсон ойғига киядиган матодан ясалган кийим.

Маҳсига масҳ тортишга берилган рухсатдан мурод маҳси ёки пайпоқни ечиш машаққат яратадиган кишиларга бўлган енгилликдир. Хусусан, қишнинг қаҳратон совуғида ва сафарда бундай енгилликлар жонга ора киради.

Масҳ тортиш муқим киши учун 24 соат, мусофир киши учун 72 соат давомида жоиз бўлади.

Бу муддат инсон таҳорати бузилиб, масҳ тортган вақтдан бошланади.

Маҳси ёки пайпоққа масҳ тортишнинг кўриниши қуйидагича бўлади:

1. Икки қўлни сувлайди.
2. Оёқ панжаларидан тортиб токи болдиргача оёқнинг устидан юргизилади.
3. Ўнг оёққа ўнг қўл билан, чап оёқга чап қўл билан масҳ тортилади.

Масҳни йўққа чиқарувчи амаллар:

1. Ғуслни вожиб қилгувчи нарсалар.
2. Муддатнинг тугаши.

Ғусл

Эркак киши аёл билан яқинлик қилса, сўнгра улардан маний чиқса ҳам, чиқмаса ҳам, ухлаган ёки уйғоқ ҳолда бўлишидан қатъи назар намоз ўқишлари учун ёки таҳорат билан бажариладиган амалларни қилишлари учун уларга ғусл вожиб бўлади. Шунингдек, аёл киши ҳам ҳайз ва нифосдан тозалангандан сўнгра намоз ўқиши учун ғусл қилиши вожибдир.

Ғусл қуйидагича қилинади:

Ғусл вожиб бўлган киши баданининг барча қисмига сувни етказиши лозим. Оғиз ва бурунни чайқаш ҳам шулар жумласидан. Шулар билан жанобат ундан кўтарилади ва таҳорати комил бўлади.

Бундан ҳам комилроқ бошқа сифат ҳам бор, у Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг қуйидагича суннатларидир:

1. Жанобатни кетказишни ният қилиш.
2. «Бисмиллаҳ»ни айтиш ва қўлни уч маротаба ювиш. Сўнгра авратни нажосатдан тозалаш.
3. Намозга олинган таҳорат каби таҳорат олиш.

4. Бошга уч марта сув қуйиб сочининг асл толаларини суғориш.

5. Тананинг барча қисмига сувни етказиш ва сув яхши етиши учун қўл билан ишқалаш. Сувни ўнг томондан бошлаб қуйиб, сўнгра чап томонни ювиш.

Жунуб киши қуйидаги амалларни бажариши мумкин эмас:

1. Намоз ўқиш.
2. Каъбани тавоф қилиш.
3. Масжидда қолиш. Аммо шунчаки масжиддан кесиб ўтиш жоиздир.
4. Қуръони каримни ушлаш.
5. Қуръон ўқиш.

Таяммум

Агар киши таҳорат олиш учун сув топа олмаса ёки касали туфайли сувни ишлатишга қодир бўлмаса ва намоз вақти ўтиб кетишидан қўрқса, таяммум қилади.

Таяммум икки қўлни ерга уриб, сўнгра юз ва икки қўлга суртишдир. Таяммум тўғри бўлиши учун тупроқ тоза бўлиши шартдир.

Таяммум қуйидаги амаллар билан ботил бўлади:

1. **Таҳоратни синдирган нарса таяммумни ҳам йўқ қилади.**
2. **Бир ибодатни бажариш учун таяммум олса, сўнгра шу амални бажармасдан олдин сув топа олса, таяммумнинг кучи йўқолади.**

Намоз

Аллоҳ таоло мусулмонлар учун кун ва тунларида беш маҳал намозни фарз қилди.

Намозга тайёргарлик

Мусулмон киши намоз ўқиш учун каттаю кичик бетаҳоратликдан покланади.

Катта бетаҳоратлик мусулмон кишига гусл(ювиниш)ни вожиб қилур. Кичкина бетаҳоратлик мусулмон кишига таҳоратни вожиб қилур.

Мусулмон киши намозни тоза кийимда, нажосатлардан тоза жойда ва аврат ҳисобланган тана аъзоларини беркитган ҳолда ўқийди.

Мусулмон киши намоз учун ўзига лойиқ либослар билан тана аъзоларини беркитади ва зийнатланади, эркак киши намозда киндиги ва тиззаси орасидаги тана аъзоларини ошкор қилиши жоиз эмасдир. Аёл киши эса юзи ва икки кафтидан бошқа барча тана аъзоларини беркитиши лозим.

Мусулмон киши намозда турганида унда ўқиладиган махсус сўзлардан бошқасини гапирмаган ҳолда имомга қулоқ тутати, шу билан бирга, ён-атрофига ҳам қарамайди. Агар киши намозда ўқиладиган махсус сўзларни ёд олмаган бўлса, унда намозини тугатгунча Аллоҳни зикр қилади ва унга тасбеҳ айтади, аммо намозни ва ундаги махсус сўзларни ўрганишга шошилиш лозим.

Аллоҳнинг изни ила саҳиҳ суратда намоз ўқиш учун қуйидаги тартибларга риоя қилишимиз лозим:

1. Ўқимоқчи бўлган фарз намозимизни ният қиламиз, ниятнинг жойи эса қалбдир.

Таҳорат олгандан сўнг, қибла тарафга юзланиб, қодир бўлсак, тик турган ҳолда ният қиламиз.

2. Икки қўлимизни елка баробарида кўтариб, намозга киришни ният қилган ҳолда «Аллоҳу акбар» деймиз.

3. Истифтоҳ («Сано» дуоси)дан бирини¹ ўқиш.

Масалан:

Субҳанакаллоҳумма ва биҳамдика. Ва табарокасмука. Ва таъаала жаддука. Валаа илаҳа ғойрук.

Маъноси: «Аллоҳим! Сен (барча айбу нуқсонлардан) поксан. Сенинг ҳамдинг-тавфиқинг билан (тасбеҳ айтдим). Сенинг исминг баракотли, улуғлигинг олийдир ва Сендан ўзга илоҳ йўқдир».

4. Аллоҳдан шайтоннинг ёмонлигидан паноҳ сўраган ҳолда шундай деймиз: «Аъузу биллаҳи минаш-шайтони рожим».

5. Ҳар бир ракаатда «Фотиҳа» сурасини ўқиймиз:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۱ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۲ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۳ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۴ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۵ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۶ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۷﴾ [الفاتحة: ۱-۷]

Маъноси: «Барча мақтов, шукрлар оламларнинг Робби Аллоҳга бўлсин. У Роҳман ва Роҳим...³⁹ У

³⁹ Барчага: кофирга ҳам, мўминга ҳам меҳрибон ва неъмат берувчи. «Роҳман» сифати фақат Аллоҳга хос бўлиб, ундан бошқа ҳеч кимга нисбатан бу сифатни ишлатиб бўлмайди. «Роҳим» сифати хосроқ бўлиб, қиёмат куни фақат мўминларга раҳм қилувчи маъносини англатади ва Аллоҳдан ўзгаларга, жумладан, Пайғамбар алайҳиссаломга нисбатан ҳам ишлатилади.

Қиёмат кунининг⁴⁰ подшоҳи, эгаси. Фақат Сенгагина ибодат қиламиз ва фақат Сендангина ёрдам сўраймиз.⁴¹ Бизни тўғри йўлга бошлагин.⁴² Ўзинг неъмат берганларнинг йўлига (бошлагин), ғазабга дучор бўлганларнинг йўлига эмас, адашганларникига ҳам эмас».

Сўнгра: «Омин» деймиз, маъноси: Аллоҳим қабул қилгин.

Биринчи ва иккинчи ракаатларда «Фотиҳа» сурасидан кейин қодир бўлганимизча Қуръондан (бирор сура ёки узунроқ бирор оят) ўқиймиз, бу гарчи вожиб бўлмаса-да, бу амални бажаришда жуда катта ажр бордир.

6. «Аллоҳу акбар» деб икки кўлимизнинг бармоқларининг орасини очган ҳолда икки тиззамизга қўйиб, белимизни текис тутиб руку қиламиз, рукуда турган пайтимизда: «Субҳаана Роббиял ʼазим», – деб уч маротаба айтамиз.

⁴⁰ «Дин» сўзи арабчада ҳисоб, жазо, мукофот маъноларини билдиради. «Явмид дин» – қиёмат кунда бандалар қайта тирилтирилиб ҳисоб-китоб қилинади. Яхшиларга мукофот, ёмонларга жазо берилади. Бу оятни ўқиганда қиёматни эслаб, ўша даҳшатли кунда фақат Аллоҳнинг Ўзи ҳукм чиқаришини, ўша ерда уялиб қолмасликни эслаб, унга тайёргарлик кўришга аҳд қилинади.

⁴¹ «Иййака наъбуду» «фақат Сенга ибодат қиламиз» маъносини англатади. Бу эса банда тарафидан Аллоҳга берилган улкан ваъда. Аллоҳ таоло барчамизни ушбу ваъданинг устидан чиқадиганлардан қилсин. «Иййака настаъин» ҳам фақат Аллоҳдангина ёрдам сўраш маъносини англатади.

⁴² «Ҳидоятга бошлаш» луғатда бирор нарсага лутф билан йўллаб қўйишга айтилади.

7. «Самиъаллоҳу лиман ҳамидаҳ», – деб икки қўлимизни елкамиз бараварида кўтариб рукудан турамыз, туриб олгандан сўнг эса: «Роббанаа ва лакал ҳамд», – деб айтамыз.

8. «Аллоҳу акбар», – дея икки қўлимиз, икки оёғимиз, пешонамиз ва бурнимиз билан сажда қиламыз, саждада турган ҳолатимизда эса: «Субҳаана Роббиял аълаа», – деб уч маротаба айтамыз.

9. «Аллоҳу акбар», – деб бошимизни саждадан кўтариб, белимизни текис қилиб, чап оёғимизнинг устига ўтириб, ўнг оёғимизни тик тутамиз ва: «Роббиғфирлии», –деб уч марта айтамыз.

10. «Аллоҳу акбар», – деб худди биринчи саждамиз каби иккинчи маротаба сажда қиламыз.

11. «Аллоҳу акбар», – деб тик турамыз ва кейинги ракаатларни худди биринчи ракаатни ўқиганимиз каби ўқиймиз.

Пешин, аср, шом ва ҳуфтон намозларининг иккинчи ракаатидан сўнг биринчи ташаҳҳудни ўқиш учун ўтирамыз, ва у қуйидагича: «Саломлар, намозлар ва (ҳамду санода ишлатиладиган) тоййиба-покиза сўзлар ва амаллар Аллоҳ учундир. Эй Набий! Сизга Аллоҳнинг саломи, раҳмати ва баракотлари бўлсин. Бизга ҳамда Аллоҳнинг солиҳ бандаларига салом бўлсин. Гувоҳлик бераманки, Аллоҳдан ўзга (ҳақ) илоҳ йўқ ва Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам Унинг бандаси ҳамда Расулидир».

Сўнгра учинчи ракаатга турамыз. Ҳар бир намознинг сўнгида ташаҳҳуд ўқиш учун ўтирамыз у: «Саломлар, намозлар ва (ҳамду санода

ишлатиладиган) тоййиба-покиза сўзлар ва амаллар Аллоҳ учундир. Эй Набий! Сизга Аллоҳнинг саломи, раҳмати ва баракотлари бўлсин. Бизга ҳамда Аллоҳнинг солиҳ бандаларига салом бўлсин. Гувоҳлик бераманки, Аллоҳдан ўзга (ҳақ) илоҳ йўқ ва Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам Унинг бандаси ҳамда Расулидир.

Аллоҳим! Иброҳимга ва унинг оиласи-умматига раҳмат этганинг каби Муҳаммадга ва унинг оиласи-умматига ҳам раҳмат ёғдиргин. Албатта, Сен мақтовли ва улуғ Зотсан. Эй Аллоҳ! Иброҳимга ва унинг оиласи-умматига баракот-хайр ато этганингдек, Муҳаммадга ва унинг оиласи-умматига ҳам баракот-хайр ато этгин. Албатта, Сен мақталган ва буюк Зотсан».

12. Сўнгра: «Ассалааму алайкум ва роҳматуллоҳ», – деб ўнг тарафга ва яна: «Ассалааму алайкум ва роҳматуллоҳ», – деб чап тарафга салом берамиз. Шу билан намозимизни адо этган бўламиз.

Муслима аёлнинг ҳижоби

Аллоҳ таоло айтади:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيبِهَا﴾

ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ٥٩﴾ [الأحزاب: ٥٩]

«Эй пайғамбар, жуфтларингизга, қизларингизга ва мўминларнинг аёлларига айтинг, устларига ёпинчиқларини ўрасинлар! Мана шу уларнинг (чўри эмас, балки озод аёллар эканликлари) танилиб, озорланмасликлари учун энг яқин (воситадир). Аллоҳ мағфиратли ва меҳрибон бўлган Зотдир».⁴³

⁴³ «Аҳзоб» сураси, 59-оят.

Аллоҳ таоло, муслима аёлга ҳижобни, авратини ва барча тана аъзоларини номаҳрам эркаклардан ўзининг диёрида одатий бўлган либос билан беркитишга буюрди. Аёл киши турмуш ўртоғи ёки ўзига маҳрам бўлган инсонлардан бошқаларнинг олдида ҳижобини ечиши жоиз эмасдир, унинг маҳрамлари: отаси ва ундан тепаси, ўғли ва ундан пасти, амакиси, тоғаси, ака-укалари, ака-укаларининг ўғли, опа-сингилларининг ўғли, онасининг эри, эрининг отаси ва ундан тепаси, эрининг ўғли ва ундан пасти, эмиқдош ака-укалари ва эмизган аёлнинг эри, насаб тарафдан маҳрам бўлганларнинг барчаси эмизиш билан ҳам маҳрам бўлади.

Муслима аёл ўз либосида бир неча қоидаларга риоя қилади:

1. Барча тана аъзоларини беркитиш.
2. Кийган либоси номаҳрам эркакларнинг эътиборини тортадиган даражада зийнатли бўлмаслиги.
3. Тана аъзоларини ошкор қиладиган шаффоф бўлмаслиги.
4. Аёл жисмини васфлайдиган тор эмас, балки кенг бўлиши.
5. Номаҳрам эркакларнинг олдидан ўтганда уларнинг эътиборини тортадиган даражада муаттар(хушбўй) бўлмаслиги.
6. Эркаклар либосига ўхшамаслиги.
7. Бошқа дин аёлларининг ибодатда ёки байрамларида киядиган либосларига ўхшамаслиги.
8. Машхурлик (шуҳрат) либоси бўлмаслиги.

МЎМИНЛАРНИНГ СИФАТЛАРИ

Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ

إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ [الأنفال: ٢]

«Албатта, Аллоҳ зикр қилинса, қалблари титрагувчи, оятлари тиловат этилса, иймонларини зиёда қилгувчи ва Роббларига таваккул қилгувчиларгина мўминлардир». ⁴⁴

- сўзида содиқ бўлади ва ёлғон гапирмайди;
- ваъдага ва аҳдга вафо қилади;
- баҳсу мунозарада фахш сўзларни сўзламайди;
- омонатни адо қилади;
- ўзига раво кўрган нарсасини мусулмон биродарига ҳам раво кўради;
- сахий бўлади;
- инсонларга яхшилик қилади;
- қариндошлик ришталарини бузмайди;
- Аллоҳнинг қазо-қадарига рози бўлади ва енгилчиликда шукр, қийинчиликда эса сабр қилади;
- ҳаёли бўлади;
- барчага раҳмли бўлади;
- қалби ҳасаддан, танаси эса бошқаларга бўлган адоватдан покдир;
- кечиримли бўлади;
- рибонинг сарқитидан ҳам ҳазар қилади;
- зино қилмас;
- ароқ ичмас;
- қўшниларига яхшилик қилур;

⁴⁴ «Анфол» сураси, 2-оят.

– зулму хиёнат ҳам қилмас;
– ўғирлик ҳам, ҳийла ҳам қилмас;
– ота-онасига яхшилик қилувчидир, гарчи улар мусулмон бўлмасалар ҳам яхши ишда уларга итоат қилади;

– ўз фарзандларини олижаноблик ила тарбия қилиб, шариат вожиботларини бажаришга буюради, шу билан бирга, уларни пасткашлик ва ҳаром амаллардан тияди;

– ғайридинларга хос бўлган ва уларнинг шиорига айланган амаллар ёки байрамларда уларга тақлид қилмайди;

– ўз камчилигу гуноҳларидан Аллоҳга тавба қилади ва У Зотга истиғфор айтиб, кечирим сурайди.

АҚИЙДА БОБИДА МУҲИМ БЎЛГАН ҚОИДАЛАР

1. Роббимиз Аллоҳ ва ундан бошқа сиғинишга ҳақли илоҳ йўқдир. Ундан бошқа Робб ҳам, илоҳ ҳам йўқдир, Унга ҳеч нарса ўхшамайди ва Уни ҳеч нарса ожизлантириб ҳам қўя олмас. У Зот ўта эшитгувчи, ўта кўргувчидир.

2. Аллоҳ таоло осмонда, барча махлуқотларнинг устида,¹ махлуқотларидан ажралиб туради. Яъни бирор махлуқотнинг ичига кириб олмаган ёки бирор махлуқот Аллоҳ таолонинг ичига кириб олмаган. Аллоҳ бу нарсалардан пок. Аллоҳ ҳамма томонлама олийдир. Унинг зоти, қадри ва унинг буйруғи энг олийдир. Аллоҳ таоло барча нарсани ўраб олгандир.

3. Аллоҳ таоло Ўзига ва Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва саллам У Зотга исбот қилган исм ва сифатларни биз ҳам исботлаймиз, шунингдек, Аллоҳ

таоло ва Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам У Зотдан инкор қилган исм ва сифатларни биз ҳам инкор қиламиз.

4. Аллоҳ таолонинг Ўзигина дуоларни қабул қилур, махлуқотларнинг эҳтиёжларини адо этур, ҳамма нарсанинг эгасидир. Ундан бошқаси зиён ҳам, фойда ҳам бера олмас, банда ҳамиша У Зотга муҳтождир. Муслмон киши дуо, намоз, назр, қурбонлик, қўрқиш, умид, таваккул ва ундан бошқа зоҳирий ёки ботиний ибодатларни ҳам Аллоҳ таолодан бошқа бировга қилиши жоиз эмасдир. Ким бирор ибодатни Аллоҳ таолодан бошқа бировга қиладиган бўлса, бас, унда у Аллоҳга мушрик бўлур.

5. Гуноҳларнинг энг буюги ва энг каттаси Аллоҳ таолога ширк келтиришдир, ким Аллоҳга ширк қилган ҳолда вафот этса, бас, Аллоҳ унга жаннатни ҳаром қилур ва унинг борар жойи жаҳаннам бўлур. У шундай гуноҳки, агар банда ширк қилиб, ундан тавба қилмай вафот этса, Аллоҳ таоло уни кечирмайди.

6. Банда(нинг ёни)дан хато қилиб ўтиб кетган нарса (аслида) тегиши керак эмас эди! Инсон қандай мусибатга учраган бўлса, у ундан адашиши (тегмасдан ўтиб кетиши) мумкин эмас эди! Муслмон киши Роббининг қазою қадарига иймон келтириши ва Аллоҳ таолонинг қазосига рози бўлиши, ҳар қандай ҳолатда У Зотга сано айтиши ва шукр қилиши лозимдир!

7. Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам башариятнинг энг афзали ҳамда пайғамбарларнинг охиргисидирлар. У зот қиёмат кунининг шафоатчисидирлар, Аллоҳ таоло Иброҳим

алайҳиссаломни Ўзига дўст тутгани каби Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламни ҳам Ўзига дўст тутди.

8. Китобимиз Қуръони карим бўлиб, у мўъжизавий, тўғрилигида шак-шубҳа йўқ ва тиловати ҳам ибодатдир. Уни Аллоҳ таоло Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламга фаришталарнинг энг афзали бўлмиш Жаброил алайҳиссалом орқали нозил қилган ва Аллоҳ таоло у китобни таҳриф ва ўзгаришдан сақлаб қўйган. Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло айтади: «Албатта, бу зикрни Биз Ўзимиз нозил қилдик ва, шубҳасиз, Ўзимиз уни сақлагувчимиз».⁴⁵

9. Инсонлар орасида Аллоҳ таолога энг яқинлари У Зотга итоаткорлари ва У Зотнинг шариатига эргашганларидир. Аллоҳнинг наздида араблар ажамлардан, ёки ажамлар араблардан, шунингдек, оқ танлилар қора танлилардан ёки қора танлилар оқ танлилардан афзал эмасдирлар, магарам тақво билангина афзал бўлурлар. Инсонлар Одамдан, Одам эса тупроқдан яралгандир. Аллоҳ таоло айтади: «Албатта, Аллоҳнинг ҳузурида энг ҳурматлигингиз энг тақводорингиздир».⁴⁶

10. Мусулмон киши унинг қилган амалларини ёзиб турувчи фаришталарнинг борлигига, улар ҳам махлуқлигига, Аллоҳ таоло уларни нурдан яратганлигига ва улар Аллоҳ таолонинг махлуқотларидан бири эканлигига иймон келтиради. Улардан Жаброил ваҳийга, Исрофил (охиратда) сур

⁴⁵ «Ҳижр» сураси, 9-оят.

⁴⁶ «Ҳужурот» сураси, 13-оят.

чалишга, Малакул мавт эса Аллоҳнинг бандаларининг жонини олишга тайинланган.

11. Муслмон киши қиёмат аломатларига, Дажжолнинг чиқишига, охир замонда Ийсо алайҳиссалом осмондан тушишига ва Қиёмат куни қуёш мағрибдан чиқишига иймон келтиради.

12. Муслмон киши қабр азобига лойиқ бўлган инсон азобланишига, қабрда ҳузур кўришга лойиқ бўлган инсон ҳузур кўришига иймон келтиради. Шунингдек, қабрда Мункар ва Накир фаришталари тарафидан Робби, дини ва пайғамбарлари ҳақида сўралиши ва қабр жаннат боғчаларидан бир боғча ёки жаҳаннам чуқурларидан бир чуқур бўлишига ишонади.

13. Ўлимдан кейин қайта тирилиш, Қиёмат кунида қилинган амалларга мукофот ёки жазо олиш ва жаннату дўзах махлуқотлардан бири ва абадий эканлигига иймон келтиради.

14. Сеҳр Аллоҳга куфр келтириш бўлиб, муслмон киши уни ўрганиши, сеҳиргар ва ёлғончиларга бориши ёки уларнинг гапларини тасдиқлаши жоиз эмас. Ким сеҳргар ёки бахшиларнинг сўзларини тасдиқлайдиган бўлса, Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламга нозил бўлган нарса(Ислом дини)га кофир бўлибди.

15. Муслмон киши Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг саҳобаларини яхши кўради ва уларни яхши кўрадиганларни ҳам яхши кўради, уларни ёмон кўрадиганларни эса ёмон кўради. Чунки уларни яхши кўриш дин ва яхшиликдир, уларни ёмон кўриш эса куфр ва нифоқдир. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва

саллам: «Менинг саҳобаларимни сўкманглар», – деганлар.⁴⁷

Билингки, саҳобаю киромлардан бирортасини ёмон кўрадиган киши залолат соҳиби ва бидъатчидир.

16. Мусулмон киши Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан кейинги хилофотни аввало умматнинг барчасидан устун кўйган ҳолда Абу Бакр Сиддиқ розияллоҳу анҳуга исбот қилади, сўнгра Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳуга, ундан сўнг Усмон розияллоҳу анҳуга, ундан кейин эса Али ибн Абу Толиб розияллоҳу анҳуга тасдиқлайди.

17. Ибодатларнинг барчаси тавқифий(илоҳий ваҳий орқали собит бўлган)дир ва Қуръонда ёки Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатларида собит бўлмаган ҳеч бир ибодатни бажариш мумкин эмасдир. Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам вафотларидан сўнг инсонлар (ибодат деб) чиқарган ҳар бир нарса бидъат бўлиб, қабул қилинмас. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Ким бизнинг ишимизда ундан бўлмаган янги нарсани чиқарса, у(иши) рад қилингандир».⁴⁸

18. Ибодатнинг қабул бўлиши учун иккита асосий шарт бордир: холис Аллоҳ таоло учун қилиш, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатларига мувофиқ бажариш. Агар кишининг қилган амалида холислик йўқ бўлса ёки Расулуллоҳ

⁴⁷ Муслим ривояти.

⁴⁸ Бухорий ривояти.

соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг суннатларига хилоф амал қилган бўлса, бу ибодат қабул бўлмади.

Менинг саодатим Ислом динидадир

Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [النحل: ٩٧]

«Эркагу аёл – ким мўмин ҳолида яхши амал қилса, Биз унга яхши ҳаёт кечиртирамиз ва, албатта, уларнинг қилиб юрган амалларининг энг гўзалига бериладиган ажр ила мукофотлармиз». ⁴⁹

Инсоннинг қалбига кенглик, шодлик олиб кирадиган энг буюк нарса банданинг Робби билан ўртада ҳеч қандай тириклар ёки ўликларни восита қилмасдан бўлган алоқасидир. Аллоҳ таоло Ўзининг китобида бандаларига яқин эканлигини, уларни доимо эшитишини ва дуоларини ижобат қилишини зикр қилиб шундай деди:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: ١٨٦]

«(Эй Муҳаммад), бандаларим сиздан Мен ҳақимда сўрасалар, Мен уларга яқинман. Менга дуо қилган пайтларида дуогўйларининг дуосини ижобат қиламан. Бас, улар ҳам Менинг (даъватимга) жавоб қилсинлар ва Менга иймон келтирсинлар. (Шунда) шояд, тўғри йўлни топсалар». ⁵⁰

⁴⁹ «Наҳл» сураси, 97-оят.

⁵⁰ «Бақара» сураси, 186-оят.

Аллоҳ таоло бизни Унга дуо қилишимизга буюрди ва дуо қилишни бандани Роббига яқинлаштирадиган энг буюк ибодат қилди. Аллоҳ таоло айтади: «Роббингиз:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [غافر: ٦٠]

«Менга дуо-илтижо қилинглар, Мен сизларга (қилган дуоларингизни) мустажоб қилурман», – деди. Албатта, Менга ибодат қилишдан кибр-ҳаво қилган кимсалар яқинда бўйинларини эгган ҳолларида жаҳаннамга кирурлар».⁵¹

Солиҳ мусулмон киши доимо Роббига муҳтож бўлади. Унга дуо қилишда давом этади ва унга солиҳ амаллар билан яқин бўлишга ҳаракат қилади.

Аллоҳ таоло бизни бу коинотда шунчаки мақсадсиз яратиб қўймади, балки буюк ҳикмат билан яратди. У ҳам бўлса, унинг ўзига бирор нарсани шерик қилмасдан ибодат қилишлигимиздир. Ва бизларга ҳаёти дунёимизда ишларимизни мунтазам қилиб берадиган шариятни нозил қилди. Ва мана шу шарият орқали ҳаётимиздаги энг зарур бойликларимиз: динимиз, жонимиз, обрў-эътиборимиз, ақлимиз ва молимизни сақлаб берди. Кимда ким бу шариятнинг буйруқларига эргашиб, қайтариқларидан узоқ бўлиб яшар экан дунёда хотиржам ва саодатли ҳаёт кечиршида бирор шубҳа йўқ.

Банданинг Робби билан бўлган алоқаси унга тинчлик ва роҳатни бахшида этади. Банда доимо ҳузур-

⁵¹ «Ғофир» сураси, 60-оят.

ҳаловат, омонлик ва хурсандчилик ичида яшайди. Роббининг ҳамиша у билан бирга эканлигини ва уни ташлаб қўймаслигини ҳис қилади. Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ
الطُّغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا

خَالِدُونَ﴾ [البقرة: ٢٥٧]

«Аллоҳ мўминларнинг дўстидир. Уларни қоронғу зулматлардан ёруғлик – нурга чиқаради».⁵²

Мана шундай алоқа банданинг қилиб турган ибодатидан роҳат олишга, Робби билан эртароқ йўлиқишга ва иймоннинг ҳаловатини топиб, саодат осмонида парвоз этишга етаклайди.

Бу нарсани фақатгина яхши амалларни қилиб, ҳаром ишлардан узоқ бўлган ва иймон ҳаловатини тотиб кўрган инсонгина васф қилиб бера олади, холос. Шунинг учун Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтадилар: «Кимки Аллоҳнинг Робб эканлигига, исломнинг ҳақиқий дин эканлигига ва Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг пайғамбар эканлигига рози бўлса, иймон ҳаловатини тотибди».⁵³

Ҳа! Кимки Роббининг ҳузурда доимий бўлса, Роббининг гўзал исм-сифатлари билан таниса, Унинг ибодатида ихлосли бўлиб, унинг юзидан бошқа

⁵² «Бақара» сураси, 257-оят.

⁵³ Муслим ривояти.

нарсани истамаса, дунёда саодатли ҳаётда, охирада эса чиройли оқибатда яшайди.

Ҳатто мўминнинг устига келадиган ҳар қандай балоларнинг иссиғи Роббига бўлган яқини, Унинг қадарининг яхшиси ва ёмонига бўлган ризосининг салқини билан сўлиб қолади.

Мўмин киши дунёдаги саодати ва хотиржамлиги зиёда бўлиши учун Аллоҳнинг зикрини кўпроқ қилиши ва Қуръони каримни тиловат қилиши зарур. Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ [الرعد: ٢٨]

«Улар иймон келтирган ва қалблари Аллоҳни зикр қилиш – эслаш билан ором оладиган зотлардир. Огоҳ бўлингизким, Аллоҳни зикр қилиш билан қалблар ором олурур».⁵⁴

Банда Аллоҳнинг зикрини ва Қуръон тиловатини кўпайтираверар экан, Робби билан бўлган алоқаси мустаҳкамлашиб бораверади, нафси покланади ва иймони бақувват бўлади. Мусулмон киши Роббига тўғри ибодат қилиши учун динини саҳиҳ манбалардан ўрганишга ҳарис бўлиши лозим. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам айтдилар: «Илм талаб қилиш барча мусулмонлар учун фарздир».⁵⁵

Мусулмон киши доимо Роббининг буйруқларига ундан бўлган ҳикматни билса ҳам, билмаса ҳам таслим бўлиши лозимдир. Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

⁵⁴ «Раъд» сураси, 28-оят.

⁵⁵ Ибн Можа ривояти.

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلًّا مُّبِينًا﴾ [الأحزاب: ٣٦]

«Аллоҳ ва Унинг пайғамбари бир ишни ҳукм қилган – буюрган вақтида бирон мўмин ва мўмина учун (Аллоҳнинг ҳукмини қўйиб) ўз ишларидан ихтиёр қилиш жоиз эмасдир. Ким Аллоҳ ва Унинг Пайғамбарига осий бўлса, бас, у очиқ йўлдан озиш билан йўлдан озибди».⁵⁶

Аллоҳ таолонинг саломи ва салавоти Пайғамбаримизга ва у зотнинг аҳли аёлларига ва асҳобларига бўлсин.

⁵⁶ «Аҳзоб» сураси, 36-оят.

Мундарижа

Мукулмон учун қисқача фойдали китобча	1
Муқаддима.....	2
БАНДАЛАР ЯРАЛИШИДАГИ ҲИКМАТ	3
Роббим Аллоҳ	3
Гўзал исмларидан:	4
Пайғамбарим Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам	6
Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам раҳмат ва ҳидоятга бошловчидирлар	6
Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг сифатларидан:	9
Қуръони карим Роббимнинг сўзидир.....	9
Диним Ислом.....	10
Биринчи мартаба: Ислом	10
Ислом арконлари	10
Биринчи устун: Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ ва Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам У Зотнинг пайғамбари деб гувоҳлик бериш.	11
Иккинчи устун: намозни тўқис адо қилиш.....	12
Учинчи рукн: закот бериш.....	12
Тўртинчи устун: Рамазон ойи рўзасини тутиш.....	14
Бешинчи устун: Аллоҳ таолонинг уйига ҳаж қилиб бориш.	14
Иккинчи мартаба: иймон	15
Иймон арконлари	16

Биринчи рукн: Аллоҳга иймон келтириш.	16
Иккинчи рукн: Фаришталарга иймон келтириш. ...	17
Учинчи рукн: Китобларга иймон келтириш.	18
Тўртинчи рукн: Пайғамбарларга иймон келтириш.	20
Бешинчи рукн: Қиёмат кунига иймон келтириш....	21
Олтинчи рукн: Қадарнинг яхшию ёмонига иймон келтириш.	21
Учинчи мартаба: эҳсон.....	22
ПОКЛИК.....	23
Таҳорат	25
Маҳси ва пайпоққа масҳ тортиш.....	27
Ғусл.....	28
Таяммум	29
Намоз	30
Намозга тайёргарлик	30
Муслима аёлнинг ҳижоби.....	34
МУЪМИНЛАРНИНГ СИФАТЛАРИ.....	36
АҚИЙДА БОБИДА МУҲИМ БЎЛГАН ҚОИДАЛАР	37
Менинг саодатим Ислом динидадир.....	42
Мундарижа	47

موسوعة المصطلحات الإسلامية
TerminologyEnc.com

موسوعة تضم ترجمات المصطلحات
الإسلامية وشروحها بعدة لغات

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

موسوعة تضم ترجمات للأحاديث
النبوية وشروحها بعدة لغات

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

موسوعة تضم تفاسير وتراجم
موثوقة لمعاني القرآن الكريم

IslamHouse.com

مرجعية مجانية إلكترونية
موثوقة للتعريف بالإسلام

منتقى
المحتوى الإسلامي

موسوعة تضم المنتقى من
المحتوى الإسلامي باللغات

نشر 100 ترجمة الإسلام بأكثر من

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

جمعية الدعوة
وتوعية الجاليات بالربوة

